

Aan de voorzitter, leden en plv. leden van de  
Vaste Commissie voor Volksgezondheid, Welzijn  
en Sport van de Tweede Kamer der Staten-Generaal  
Postbus 20018  
2500 EA DEN HAAG

Briefnummer  
24-122453/AS/HBB

Den Haag  
26 april 2024

Onderwerp  
Samen Nederland gezonder maken  
(commissiedebat Leefstijlpreventie 16 mei)

Telefoonnummer  
+31611351739  
E-Mail  
stigter@vnoncw-mkb.nl

Geachte heer/mevrouw,

Op 16 mei aanstaande heeft u een debat met staatssecretaris Van Ooijen over leefstijlpreventie. VNO-NCW en MKB-Nederland geven u graag een aantal boodschappen mee, die we onlangs samen met de vakbeweging (in een SER-advies aan het kabinet over gezondheidsverschillen) en in een brede maatschappelijke coalitie van o.a. gezondheidsfondsen, onderwijs, gemeenten, zorg en sport hebben gedaan (in een gezamenlijke brief aan de informateurs). **We roepen alle politieke partijen op om deze voorstellen onverkort en met urgentie uit te voeren. Als maatschappelijke coalitie willen we graag met brede steun van uw Kamer en het kabinet samen Nederland gezonder maken.**

#### **Waarom zetten we ons in voor meer gezondheid?**

Gezondheid is niet alleen het allerbelangrijkste voor mensen, ook voor onze economie en arbeidsmarkt is een gezondere bevolking van groot belang. Gezondheid draagt bij aan productiviteit en welvaart: 1% meer gezondheid leidt naar schatting tot 4 à 8% meer bbp per inwoner en een (veel) hogere arbeidsdeelname. Er liggen grote kansen die we kunnen benutten voor de uitdaging van grote tekorten aan personeel in alle sectoren van de economie. Gezondere mensen maken ook minder of later gebruik van zorg, zeer gewenst in de zorg die nu al overbelast raakt.

Daarom zetten VNO-NCW en MKB-Nederland, namens onze achterban van het bedrijfsleven en zorg, zich in voor een gezondere bevolking. Eerder hebben wij een Nationaal Preventieakkoord voorgesteld, dat in 2018 is gesloten met ambitieuze doelstellingen voor een rookvrije generatie en het terugdringen van overgewicht en problematisch alcoholgebruik. Wij zijn volledig gecommitteerd aan dit meerjarige akkoord en onze doelstellingen (en ondersteunen het overheidsbeleid), maar vinden ook een bredere aanpak nodig is dan alléén gericht op het boodschappenmandje van burgers.

**Brede aanpak van gezondheidsbevordering nodig**

De kernboodschap van ons SER-advies is dat ongezondheid vooral een spiegel is van achterliggende sociaal-maatschappelijke problemen (geen werk, financiële problemen, onveilig wonen, etc.). Omgekeerd helpen aanpassingen in de inrichting van de samenleving om gezondheid voor iedereen te vergroten. Een voorbeeld: als alle basisscholenleerlingen (net als in pilots in Limburg) gedurende de schooldag meer bewegen en een gezonde lunch krijgen, kunnen volgens het RIVM de ambities van het Nationaal Preventieakkoord voor kinderen met overgewicht en obesitas in 2040 voor een groot deel worden gehaald. Volgens het RIVM zou het percentage kinderen van 4 tot 18 jaar met overgewicht dan dalen van 13,5% naar 10,2% in 2040. Uit datzelfde RIVM-onderzoek blijkt dat ouders, kinderen én basisscholen positief staan tegen deze aanpak.

De belangrijkste voorstellen om Nederland gezonder te maken zijn:

- Maak meer vaart met de Gezonde Generatie
- Werk aan een gezondere en inclusievere arbeidsmarkt
- Zet gezondheid centraal in alle beleidsdomeinen
- Zet ingezet beleid versterkt voort.

In de bijlage zijn deze voorstellen toegelicht.

**Sleutel tot verkleinen van gezondheidsverschillen is een (veel) inclusievere arbeidsmarkt**

U hebt onlangs een motie aangenomen die vraagt om – conform het SER-advies – de preventieaanpak meer te baseren op de maatschappelijke oorzaken van gezondheidsverschillen.<sup>1</sup> De sleutel voor dit vraagstuk ligt vooral in een inclusievere arbeidsmarkt. Uit onderzoek in Rotterdam blijkt dat mensen die vanuit de bijstand gaan werken, mentaal en fysiek gezonder worden, veel gelukkiger zijn, twee jaar langer leven en minder (GGZ-) zorg gebruiken. Deze cascade van effecten ontstaat doordat werk zingeving, structuur en een sociaal netwerk oplevert (naast een inkomen).

Van de beroepsbevolking van 13 miljoen mensen, werken er 10 miljoen (i.c. een netto-arbeidsdeelname van 73%). Van de 3 miljoen mensen die niet werken, hebben er 340.000 een bijstandsuitkering en 845.000 een arbeidsongeschiktheidsuitkering. Als we inzetten op meer gezondheid en betere ondersteuning bij gezondheidsproblemen, kunnen sowieso meer mensen werken. Omgekeerd kunnen we de inrichting van de arbeidsmarkt en sociale zekerheid veranderen zodat veel minder mensen langs de kant staan. Een eerste stap kan zijn om de banenafpraak voor mensen met een arbeidsbeperking te verruimen. Op termijn kunnen de zelfredzaamheid en levensverwachting van die groep kwetsbare mensen toenemen en nemen de gezondheidsverschillen omgekeerd af.

Hoogachtend,

Irene Linthorst  
Directeur Beleid

---

<sup>1</sup> [Preventief gezondheidsbeleid | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)

**Bijlage: vier voorstellen voor een gezonder Nederland (met een zéér breed draagvlak)**

Deze voorstellen zijn gemaakt samen met o.a. onderwijskoepels, gemeenten, vakbeweging, gezondheidsfondsen, zorg en sport; deze zijn in een gezamenlijke brief aan de informateurs gestuurd.<sup>2</sup> De voorstellen komen overeen met de aanbevelingen van de SER aan het kabinet.<sup>3</sup>

1. **Maak meer vaart met de Gezonde Generatie.** We willen alle basisscholen in staat stellen om aan de slag te gaan met gezondheidsbevordering, met bijzondere aandacht voor het aanbieden van gezonde maaltijden en meer bewegen gedurende de schooldag en hen daarin structureel ondersteunen en financieren. Belangrijke randvoorwaarden hierbij zijn het voorkomen van extra belasting bij leraren en adequate huisvesting, die leidt tot een gezond binnenklimaat op scholen. We maken de gezonde keuze de makkelijkste keuze in de sociale en fysieke omgeving van jongeren door gezonde producten toegankelijker, goedkoper en makkelijker beschikbaar te maken. Maatregelen moeten effectief en uitvoerbaar zijn. We verminderen de gevoelde mentale druk onder jongeren door in te zetten op het versterken van veerkracht en sociaal emotionele vaardigheden en we verlagen de prestatie- en omgevingsdruk van jongeren onder meer door latere schoolselectie. Ten slotte zorgen wij ervoor dat kinderen met een ondersteuningsbehoefte niet worden gemedicaliseerd.
2. **Werk aan een inclusievere en gezondere arbeidsmarkt.** Het hebben van werk geeft grote gezondheidswinst, vergroot de kwaliteit van leven en vermindert het beroep op zorg. Daarom moeten we mensen met chronische aandoeningen en/of beperkingen beter ondersteunen bij het vinden en behouden van werk, wat bijdraagt aan hun kwaliteit van leven. We willen werkgevers stimuleren om te investeren in de vitaliteit en duurzame inzetbaarheid van hun werkenden (waar zij nu gestraft worden met loonheffing), zodat zij kunnen blijven werken tot aan hun pensionering. Dat vraagt om aanpassing van de werkkostenregeling. Ook kunnen MKB-werkgevers (via hun branches) beter worden ondersteund bij investeringen in vitaliteit en inzetbaarheid.
3. **Zet gezondheid centraal in alle beleidsdomeinen: Health in & for all policies.** Ongezonder gedrag vindt zijn oorsprong in de wijze waarop de samenleving is ingericht en functioneert. De gezondheidszorg kan dit niet alleen oplossen. Daarvoor zijn bijdragen uit het sociale, economische en fysieke domein cruciaal. En dat lukt als niet alleen de zorg, maar vooral ook andere maatschappelijke domeinen daar een bijdrage aan leveren.
4. **Zet ingezet beleid versterkt voort.** Gezondheidsbevordering vraagt om een lange adem: ga dus door met de inzet in het Gezond en Actief Leven Akkoord, het Integraal Zorgakkoord en het Preventieakkoord en maak de financiering van gezondheidsbevordering structureel. Zorg ervoor dat sociaal-maatschappelijke problemen niet worden gemedicaliseerd, maar worden opgepakt binnen het sociale domein. Dat vraagt aandacht voor de verschillen die er zijn in regelgeving en financiering van zorg, sociaal domein en gezondheidsbevordering. Het investeren in de sociale basis en bewonersinitiatieven is onmisbaar: met de tomeloze energie en inzet van mensen in hun gemeenschappen en wijken, wordt gezondheid van onderop in een meer inclusieve samenleving gestimuleerd.

<sup>2</sup> <https://www.vno-ncw.nl/nieuws/gezonde-bevolking-als-motor-voor-welzijn-en-economie>. Deze brief is o.a. ondertekend door Samenwerkende Gezondheidsfondsen, VNG, PO-Raad, VO-Raad, MBO-Raad, NOC-NSF, Platform Ondernemende Sportaanbieders, Noaber, Pharos, TNO, Voedingscentrum, AWWN, Federatie voor Gezondheid, Alles is Gezondheid, Arts & Leefstijl, Patiëntenfederatie, ANBO-PCOB, ActiZ, NVZ, ZN, VGN, Sociaal Werk Nederland, FNLI, VIG, JOGG, Jeugdzorg Nederland, Ineen, De Nederlandse GGZ, GGD GHOR, Beweegalliantie, Maatschappelijke Alliantie, MKB-Nederland & VNO-NCW.

<sup>3</sup> <https://www.ser.nl/-/media/ser/downloads/adviezen/2023/gezond-opgroeien-wonen-werken.pdf>